

Sygn. akt I ACz 1034/18

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Małgorzata Wołczańska (spr.)

Sędziowie: SA Elżbieta Karpeta

SO del. Tomasz Tatarczyk

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2018 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku M. W. – Pełnomocnika Komitetu Wyborczego Wyborców R. S.

przy udziale D. K.

o wydanie orzeczenia w trybie art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego

na skutek zażalenia wnioskodawcy

na postanowienie Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 1 października 2018 r., sygn. akt I Ns 5/18

prostując rubrum zaskarżonego postanowienia o tyle, że postępowanie toczyło się przy udziale D. K.

postanawia:

1) zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że:

a) nakazać uczestnikowi postępowania D. umieszczenie i utrzymywanie w mediach społecznościowych F., na profilu Komitetu Wyborczego Wyborców D. K., przez 7 dni począwszy od 3 października 2018 r., jako pierwszego wyświetlanego w kolejności postu, o treści: „D. K. jako kandydat na Burmistrza Miasta i Gminy K. prostuje swoją nieprawdziwą informację o wysokości zadłużenia Gminy K. na dzień 13 lipca 2018 r., które nie wynosiło 11 062 514 zł jak podał, lecz 6 094 514 zł, a którą to informację umieścił w dniu 24 września 2018 r. na profilu społecznościowym Komitetu Wyborczego Wyborców D. K.” oraz zakazać uczestnikowi postępowania rozpowszechniania takich nieprawdziwych informacji,

b) oddalić wniosek w pozostałej części,

c) zasądzić od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawcy 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem kosztów postępowania;

2) oddalić zażalenie w pozostałej części;

3) zasądzić od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawcy 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

SSO del. Tomasz Tatarczyk SSA Małgorzata Wołczańska SSA Elżbieta Karpeta

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 1 października 2018 r. Sąd Okręgowy w C. oddalił wniosek M. W. – pełnomocnika Komitetu Wyborczego Wyborców R. S., o wydanie orzeczenia w trybie wyborczym, na mocy którego domagał się zakazania uczestnikowi postępowania D. K. rozpowszechniania nieprawdziwych informacji na temat wysokości zadłużenia Gminy K., które zaprezentowane zostały w dniu 24 września 2018 r. w mediach społecznościowych F. na profilu Komitetu Wyborczego Wyborców D. K. poprzez podanie nieprawdziwych informacji, iż zadłużenie Gminy K. na dzień 30 czerwca 2018 r. oraz 13 lipca 2018 r. wynosiło 6 094 514 zł oraz 4 969 000 zł z emisji obligacji, co dało łączną kwotę zadłużenia w wysokości 11 062 514 zł, albowiem pomimo podjęcia uchwały Rady Miejskiej w sprawie wyrażenia zgody na emisję obligacji Gminy K. w wskazanych datach nie doszło do żadnej emisji obligacji powodujących zwiększenie zadłużenia Gminy ponad kwotę 6 094 514 zł oraz nakazania uczestnikowi postępowania D. K. sprostowania nieprawdziwych informacji dotyczących zadłużenia poprzez zobowiązanie go do umieszczenia i utrzymywania w mediach społecznościowych F. na profilu Komitetu Wyborczego Wyborców D. K., w okresie 7 dni od dnia uprawomocnienia się wyroku, jako pierwszego wyświetlanego w kolejności postu o treści: „D. K. jako kandydat na Burmistrza Miasta i Gminy K. oraz Komitet Wyborczy Wyborców D. K. przeprasza R. S. jako obecnego Burmistrza Miasta i Gminy K. oraz kandydata na Burmistrza w nadchodzących wyborach samorządowych z ramienia Komitetu Wyborczego Wyborców R. S. za podanie w dniu 24 września 2018 r. na swoim profilu społecznościowym nieprawdziwych informacji na temat zadłużenia Gminy K. na dzień 30 czerwca 2018 r. oraz 13 lipca 2018 r., które pomimo uchwalenia uchwały nr (...) Rady Miejskiej w K. z dnia 13 lipca 2018 r. w sprawie emisji obligacji Gminy K. oraz określenia zasad zbywania, nabywania i wykupu nie wynosiło i nie wynosi 11 062 514 zł, lecz 6 094 514 zł”. Wnioskodawca domagał się także zobowiązania uczestnika D. K. do niezwłocznego przesłania oświadczenia powyższej treści na adres KWW R. S. z siedzibą w K., ul. (...), (...)-(…) K., nakazania temu uczestnikowi wpłacenia kwoty 5 000 zł na rzecz Caritas Archidiecezji (...), ul. (...) S. S. 5, (...)-(…) C., KRS (...), a w końcu o zasądzenie od uczestnika kosztów postępowania według norm przepisanych.

Zaskarżone orzeczenie zapadło po ustaleniu przez Sąd I instancji, że R. S. pełni aktualnie funkcję burmistrza Miasta i Gminy K. i jest kandydatem na burmistrza z ramienia Komitetu Wyborczego Wyborców R. S.. W dniu 24 września 2018 r. uczestnik D. K., także kandydujący na burmistrza Miasta i Gminy K., zamieścił na portalu społecznościowym F. - profilu Komitetu Wyborczego Wyborców D. K. post zatytułowany <K. sprawdza - nr 2 (...)>; w którym między innymi zawarto informację o treści:(...).

W dniu 13 lipca 2018 r. Rada Miejska w K. podjęła uchwałę nr (...) w sprawie emisji obligacji Gminy K. oraz określenia zasad ich zbywania, nabywania i wykupu, która weszła w życie z dniem jej podjęcia. Jak wynikało z zapisu § 1 i 2 uchwały, Gmina K. wyemituje obligacje na łączną kwotę 4 968 000 zł w łącznej liczbie 4 968 sztuk o wartości nominalnej 1 000 zł każda. Emisja obligacji zostanie dokonana w trybie oferty niepublicznej i zostanie skierowana do inwestorów krajowych i zagranicznych w liczbie mniejszej niż 150 osób. Emisja ma na celu pozyskanie środków na pokrycie planowanego deficytu w 2018 r. w związku z koniecznością sfinansowania przez Gminę planowanych zadań inwestycyjnych. Postanowiono także, że obligacje zostaną wyemitowane w 2018 r. w seriach: A18 na kwotę 300 000 zł, B18 na kwotę 700 000 zł, C18 na kwotę 700 000 zł, D18 na kwotę 800 000 zł, E18 na kwotę 800 000 zł, F18 na kwotę 800 000 zł i seria G18 na kwotę 868 000 zł, przy czym dopuszczono możliwość nieskorzystania z emisji niektórych serii obligacji. Wydatki związane z przeprowadzeniem emisji zostaną pokryte z dochodów własnych Gminy K. (§ 3 uchwały). Ponadto, określono terminy wykupu obligacji (w okresie od 2021 r. do 2030 r.). Zgodnie z zapisem § 6 uchwały, wydatki związane z wypłatą oprocentowania zostaną pokryte z dochodów własnych Gminy K., a rozchody związane z wykupem obligacji zostaną pokryte z dochodów własnych lub przychodów Gminy K.. Jak nadto ustalił Sąd Okręgowy, w dniu 2 sierpnia 2018 r. VI Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w K. podjął uchwałę nr (...), na mocy której pozytywnie zaopiniował możliwość wykupu przez Miasto i Gminę K. obligacji na łączną kwotę 4 968 000 zł.

W tak ustalonym stanie faktycznym, w ocenie Sądu Okręgowego, zamieszczona na stronie internetowej F..com - profilu KWW D. K. wypowiedź, nie naruszała art. 111 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy, albowiem przedstawiona przez autora wypowiedzi chronologia zdarzeń i informacja o faktach nie zawierała nieprawdziwych informacji. S.: (...), które jest kluczowe dla dokonania oceny wypowiedzi uczestnika, zawierało informacje o faktach, na podstawie których uczestnik dokonał własnej oceny sytuacji finansowej Gminy. Uczestnik przyznał, że zadłużenie na dzień 30 czerwca 2018 r. wynosiło 6 094 514 zł. Jednocześnie wskazał, iż w dniu 13 lipca 2018 r. sytuacja ta uległa zmianie. Z takim twierdzeniem trudno się nie zgodzić, skoro w dniu 13 lipca 2018 r. podjęta została uchwała w sprawie emisji obligacji Gminy K. oraz określenia zasad ich zbywania, nabywania i wykupu, która weszła w życie z dniem jej podjęcia. Celem uchwały było pozyskanie środków na pokrycie planowanego deficytu w 2018 r. w związku z koniecznością sfinansowania przez Gminę planowanych zadań inwestycyjnych. Uchwała dotyczyła więc obligacji komunalnych, które w przeciwieństwie do obligacji przychodowych, ze swej natury są elementami formuły obliczania indywidualnego wskaźnika zadłużenia w jednostek samorządu terytorialnego. Jak wskazał Sąd I instancji, uprawnienie do dokonania oceny sytuacji finansowej na podstawie oficjalnych dokumentów Gminy, dotyczące obligacji komunalnych było więc uprawnione. Istotną okolicznością było także to, że uczestnik przytoczył fakt podjęcia uchwały w dniu 13 lipca 2018 r. i jej treść i dopiero na tej podstawie dokonał oceny sytuacji finansowej. Podkreślił Sąd, że z wypowiedzi jasno wynikało, co składa się na wskazaną w niej wielkość 11 062 514 zł określoną przez uczestnika jako zadłużenie - było to zadłużenie na dzień 30 czerwca 2018 r. w wysokości 6 094 514 zł, powiększone o emisję obligacji w kwocie 4 968 000 zł podjętą uchwałą z dnia 13 lipca 2018 r. Zdaniem Sądu Okręgowego, bez względu na użyte sformułowanie, przedstawione fakty były prawdziwe, dlatego nie można w sposób wybiórczy, w oderwaniu od całości wypowiedzi, doszukiwać się w niej naruszenia zasad Kodeksu wyborczego, wskazując na mogące podlegać interpretacji wyrwane z kontekstu wypowiedzi. Przy tym, brak emisji obligacji nie miał wpływu na ocenę wypowiedzi uczestnika, niemniej termin tej emisji wskazany w uchwale jeszcze nie upłynął. W świetle wszystkich tych okoliczności, zdaniem Sądu I instancji, wypowiedź uczestnika mieściła się w ramach dozwolonej krytyki, która jest częścią każdej kampanii wyborczej, a dokonana w niej ocena wynikała ze wskazanych w wypowiedzi faktów.

Zażalenie na to postanowienie wniósł wnioskodawca M. W. domagając się jego zmiany przez uwzględnienie wniosku, a także o zasądzenie od uczestników postępowania kosztów postępowania za obie instancje. W pierwszej kolejności rozstrzygnięciu temu skarżący zarzucił naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. wobec sprzeczności istotnych ustaleń Sądu I instancji z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wskutek błędnego uznania, że kwestionowane przez wnioskodawcę wpisy uczestnika postępowania nie zawierały informacji nieprawdziwych, albowiem niezależnie od użytych sformułowań uczestnik przedstawił prawdziwe dane, mimo że w istocie informacje te nie były prawdziwe, skoro zarówno na dzień 30 czerwca 2018 r. jak i 13 lipca 2018 r. zadłużenie Gminy nie wynosiło 11 062 514 zł tylko 6 094 514 zł. Skarżący zarzucił także naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 111 § 1 ustawy – Kodeks wyborczy przez jego niezastosowanie w sprawie, a tym samym nieuwzględnienie żądania wnioskodawcy zawartego we wniosku z dnia 27 września 2018 r.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie zasługuje na częściowe uwzględnienie, gdyż zaskarżone postanowienie nie jest prawidłowe. W pierwszej kolejności stwierdzić jednak należy, że Sąd Okręgowy istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności faktyczne ustalił niewadliwie. Poza sporem bowiem jest, że R. S. aktualnie pełniący funkcję Burmistrza Miasta i Gminy K. oraz uczestnik D. K. kandydują w wyborach samorządowych na stanowisko Burmistrza Miasta i Gminy K.. Nie jest także kwestionowana (przytoczona przez Sąd w ustaleniach) treść wypowiedzi (postu) zamieszczona przez uczestnika postępowania w mediach społecznościowych w dniu 24 września 2018 r. czyli w czasie trwającej kampanii wyborczej w wyborach samorządowych. Podobnie nie jest kwestionowana treść uchwały Rady Miejskiej w K. z dnia 13 lipca 2018 r. nr (...) w sprawie emisji obligacji Gminy K. oraz określania zasad ich zbywania, nabywania i wykupu. Powołane okoliczności faktyczne, przedstawione przez Sąd Okręgowy mają oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym w postaci dowodów z dokumentów (k.7-20). Tym samym zarzut sprzeczności ustaleń Sądu z treścią zgromadzonego materiału dowodowego nie jest trafny. Nie został również naruszony przepis art. 233 §1 k.p.c.

Niemniej we właściwie ustalonym stanie faktycznym, Sąd Okręgowy dopuścił się naruszenia przepisów prawa materialnego, a to art. 111 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (t. j. Dz. U z 2018 r., poz. 754), a to przez błędne uznanie, że sporna wypowiedź uczestnika postępowania nie zawiera informacji nieprawdziwych, a jedynie zawiera „informacje o faktach na podstawie których uczestnik dokonał własnej oceny sytuacji finansowej Gminy”, a co zasadnie zarzuca skarżący.

Wbrew stanowisku Sądu I instancji stwierdzić należy, iż sporna wypowiedź uczestnika nie zawierała jego „własnej oceny sytuacji finansowej Gminy”, lecz zostały w niej przytoczone dane co do wysokości zadłużenia Gminy K. na dzień 30 czerwca 2018 r. (czyli w kwocie 6 094 514 zł) oraz na dzień 13 lipca 2018 r., kiedy to sytuacja miała się zmienić na skutek podjęcia w tym dniu przez Radę Miejską w K. uchwały w sprawie emisji obligacji o wartości 4 968 000 zł. Z podsumowania dokonanego przez autora wypowiedzi wynikało też, że uchwała o emisji obligacji spowodowała wzrost zadłużenia Gminy do 11 062 514 zł (6 094 514 zł + 4 968 000 zł). Przedstawiona wypowiedź miała stanowczy charakter, wskazywała konkretne kwoty zadłużenia Gminy na dzień 30 czerwca 2018 r. i 13 lipca 2018 r. oraz przyczyny zwiększenia zadłużenia. Tymczasem wskazać należy, że samo podjęcie uchwały o emisji obligacji (do której jeszcze nie doszło) nie spowodowało powstania zadłużenia Gminy. Tak więc zadłużenie Gminy K. wynoszące 6 094 514 zł w dniu 30 czerwca 2018 r., nie zwiększyło się z dniem 13 lipca 2018 r. o kwotę 4 968 000 zł. Taką zaś nieprawdziwą informację o wzroście zadłużenia zawarł w swojej wypowiedzi z dnia 24 września 2018 r. uczestnik postępowania. Zwrócić nadto należy uwagę, iż w toku niniejszego postępowania uczestnik stwierdził, że treść wpisu wskazuje jedynie na „hipotezę” tego, co może się dziać po dacie 30 czerwca 2018 r. Niemniej treść wypowiedzi nie jest „hipotetyczna”, a jak już zaznaczono, zawiera stanowcze i jednoznaczne informacje o zwiększeniu zadłużenia Gminy o kwotę 4 968 000 zł w związku z podjęciem uchwały w sprawie emisji obligacji.

Reasumując zgodzić się należy ze skarżącym, iż błędne jest stanowisko Sądu I instancji, który przyjął, że kwestionowany wpis stanowi wyraz oceny uczestnika. Rację ma zatem także zażalenie, że uczestnik postępowania podał nieprawdziwe informacje o zadłużeniu Gminy powołując się na fakt podjęcia uchwały o emisji obligacji. Okoliczność ta powoduje, że jako zasadne jawi się żądanie zamieszczenia przez uczestnika postępowania sprostowania owej nieprawdziwej informacji co do wysokości zadłużenia Gminy K. oraz zakazania mu rozpowszechniania takich nieprawdziwych informacji, a to w oparciu o art. 111 §1 pkt 1 i 3 Kodeksu wyborczego. Sposób opublikowania sprostowania dostosowany został do sposobu rozpowszechniania owych nieprawdziwych informacji, natomiast tekst sprostowania zredagowano tak, aby ściśle odnosił się do nieprawdziwego przekazu.

Jednocześnie Sąd Apelacyjny uznał, że zakres żądanej przez wnioskodawcę – w realiach sprawy – ochrony w trybie Kodeksu wyborczego jest nadmierny i nieuzasadniony. I tak nie było podstaw do nakazania uczestnikowi przeproszenia R. S., która to sankcja przewidziana jest za naruszenie dóbr osobistych (art. 111 § 1 pkt 5 Kodeksu wyborczego), gdyż z żądaniem takim może skutecznie wystąpić tylko ten, czyje dobro osobiste zostało naruszone. Zatem wnioskodawca w tej części żądania nie ma legitymacji czynnej. Nie zostało również w żaden sposób uzasadnione żądanie nakazania uczestnikowi postępowania wypłacenia kwoty 5 000 zł na podany we wniosku cel społeczny (art. 111 § 1 pkt 6 Kodeksu wyborczego), które jedynie zostało wyartykułowane.

Wyjaśnić jeszcze należy, iż z mocy art. 350 § 3 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. oraz 391 § 1 k.p.c. i art. 397 § 2 k.p.c. i 13 § 2 k.p.c. sprostowano oznaczenie uczestnika postępowania, gdyż w postępowaniu tym wyłącznie uczestniczył D. K., który działał we własnym imieniu.

Z omówionych przyczyn, w częściowym uwzględnieniu zażalenia zaskarżone postanowienie podlegało zmianie w sposób opisany w pkt 1) niniejszego postanowienia, a to z mocy art. 386 § 1 k.p.c. oraz art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania za pierwszą i drugą instancję orzeczono przy zastosowaniu art. 520 § 2 k.p.c.

SSO del. Tomasz Tatarczyk SSA Małgorzata Wołczańska SSA Elżbieta Karpeta